

Violetta

Het leven van een
Stradivariusviool

Willy de Vries-Kuijken

© 2024 Droomvallei Uitgeverij, Willy de Vries-Kuijken

Eerste druk,   Eerste oplage juni 2024

Tekst en illustraties: Willy de Vries-Kuijken

Vormgeving: Droomvallei Uitgeverij

<http://www.prachtboeken.nl>

ISBN: 978-94-93314-40-5

Alle rechten voorbehouden.

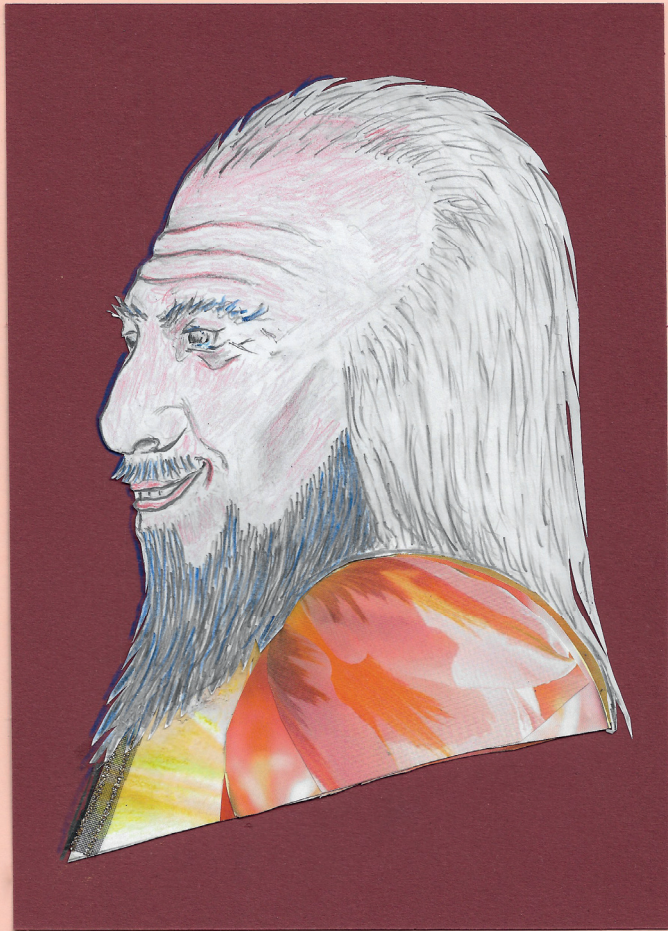
Voor mijn grote vriend Huub Robeerts.

Muziek was zijn hobby en tevens zijn werk.

Zo dirigeerde hij onder andere menig notenboomconcert.

Tegenwoordig zwaait hij zijn baton voor de engelenschaar.

*Ik hoop dat ze net zoveel plezier met elkaar beleven als wij,
toen, in die gouden jaren.*

W.K. J.

Stradivarius: 1644-1737

HOOFDSTUK 1

Mijn vioolkist zit vol herinneringen. Hij puilt uit van de mooie verhalen. Soms zijn ze vreugdevol, soms bitterzoet. Waar begin ik? Misschien toen mijn vader tegen me zei: ‘Ja, ja meisje, jij wordt prachtig.’ Hij kon zo mooi vertellen, ik hing dan ook aan zijn lippen toen hij verder ging. ‘Weet je dat ik helemaal naar Noord-Kroatië ben gegaan om de beste bomen uit te kiezen om jou en je broertjes en zusjes te maken? Ik had namelijk gehoord dat daar hele mooie sparren en esdoorns groeiden die meer dan geschikt zouden zijn om instrumenten van te maken. Dat kwam door de ijstijd die we achter de rug hadden. Daardoor groeiden de bomen langzaam en kregen de groeiringen de juiste dichtheid.’

Dat is het eerste dat ik me herinner. Hij klopte voorzichtig op mijn sparrenhouten borst en zei: ‘Ja, het is goed dat ik daarnaar toe ben gegaan. Het was een lange reis maar de moeite waard.’ Daarna klopte hij ook nog op mijn esdoornhouten rug, dat alles om mijn droge klank te beluisteren.

Ik hield van het geluid van zijn stem zodat ik knorde van genoeg. ‘Hoor je wel?’ sprak hij verder. ‘Jouw geluid is nu al grandioos. Ja, ja. Jij wordt een pracht van een viool. Ik noem jou Violetta!’

Het kon mij allemaal niet zoveel schelen, ik koesterde me alleen maar in de veilige handen van mijn vader en in zijn warme werkplaats waar een knapperend vuurtje brandde, het was winter. Liefdevol ging hij door met mij vertroetelen. Met een zachte doek wreef

hij over mijn rug terwijl hij een vrolijk wijsje neuriede.

Mijn vader was beroemd. Dat is hij nog steeds alhoewel hij al lang niet meer in leven is. Zijn naam, Antonius Stradivarius, wordt wereldwijd met eerbied uitgesproken, zelfs bij mensen die niets van violen afweten. Zijn instrumenten zijn befaamd en duur. Miljoenen worden er tegenwoordig voor betaald.

We woonden in een huis in Cremona, een stadje aan de rivier de Po in Italië. Een stadje dat al in 218 voor Christus door de Romeinen werd gesticht en werd verwoest en weer werd opgericht door Vespasianus, keizer van het Romeinse rijk. Italië was, toen ik werd geboren, overigens nog maar een fractie van het huidige Italië. Het bestond uit diverse landjes met ongeveer dezelfde taal en cultuur. Pas in 1870 was de eenwording een feit maar dat is niet zonder slag of stoot gegaan. Vraag me niet hoe dat precies ging; het was ingewikkeld en mijn geheugen is tegenwoordig niet meer wat het geweest is.

Mijn vader vertelde me dat hij in 1644 werd geboren en zelf kan ik bevestigen dat hij een druk leven heeft gehad. Hij bouwde veel instrumenten, wel zo'n 1100, en niet alleen maar violen maar ook cello's, altviolen en gitaren. Ik meen me te herinneren dat hij zelfs minstens een harp heeft gemaakt. Ik heb dan ook een heleboel broers en zusjes. Velen waren al uitgevlogen toen ik gecreëerd werd. Dat kwam omdat mijn vader, zoals ik al vertelde, toen al grote naamsbekendheid had. Van heinde en ver kwamen diverse musici zijn werkplaats bezoeken. Zijn instrumenten zijn over de hele wereld uitgewaaierd. Later kwam ik in, ik meen dat het Frankrijk was, mijn broer Molitor tegen. Hij is van 1697 en zal zeker in mijn verhaal voorkomen.

Musici die een 'Strad' bespelen beweren dat ze allemaal een unieke klank hebben, een eigen persoonlijkheid. Dat zou volgens de een te maken hebben met de lak die door Stradivarius werd gebruikt terwijl anderen beweren dat het komt door de conserveringsmid-

delen voor hout die in die tijd gangbaar waren. Mijn vader heeft zich er nooit over uitgelaten; hij nam dat geheim mee zijn graf in. Ons geluid wordt nog altijd als een mysterie beschouwd. De Hongaars-Amerikaanse Joseph Nagyvary, zelf vioolbouwer, heeft er tot op de dag van vandaag zijn levenswerk van gemaakt om de ware oorzaak van de klank te achterhalen.

Toen ik helemaal klaar en af was, zette mijn vader me op een standaard op de vensterbank achter het raam. Ik kon zien dat hij trots op me was. Natuurlijk vond ik die ereplaats wel leuk maar het was jammer dat ik niet met mijn broertjes en zusjes kon praten. Zij bevonden zich in de werkplaats die achter de winkel lag.

Elke dag bleven er veel mensen voor het raam staan. Ze praatten met elkaar en wezen met een vinger naar mijn krul of tekenden met hun handen in de lucht mijn vormen na. Daar begreep ik uit dat ze me bewonderden. Maar wij, instrumenten, waren er niet voor Jan en Alleman, dat had ik al snel door. Op een dag liep een man bij ons naar binnen en bleef vlak bij me staan. Hij had gaten in zijn bloes en onder zijn nagels zaten rouwrandjes. Hij rook vies. Ik grilde bij het idee dat hij me in zijn handen zou nemen. Mijn vader stond hem te woord maar niet veel later liep de man schouderophalend de deur weer uit en slaakte ik een zucht van opluchting.

‘Het was te proberen,’ hoorde ik hem nog mompelen. Mijn vader kwam daarna naar me toe. Hij streelde me over mijn hals en zei: ‘Tsja Violetta, deze man was niet eerlijk. Het ging hem om de naam Stradivarius. Hij probeerde je voor een appel en ei te kopen.’

‘Ik ben dus duur, papa?’

‘Ja,’ was zijn antwoord enkel en wilde zich omdraaien maar bedacht zich. ‘Weet je Violetta,’ zei hij, ‘weet je, als het een arme sloeber was geweest met liefdesvuur voor jou in zijn ogen had hij je voor die habbekrats die hij bood, mogen hebben maar dit figuur ...’ Hij draaide zich om en liep met ferme schreden naar de werkplaats.

Later ben ik te weten gekomen dat wij in de betere kringen be-

landden, zelfs bij de adel. Ja, ook ik heb tussen de noblesse gebivakkeerd maar dat vertel ik als de tijd daar is. Ik begreep dat mijn vader rijk was, niet alleen door zijn artistieke vakmanschap. Hij was ook een geducht zakenman. In die tijd was er zelfs een gezegde ‘zo rijk als Stradivarius’.

Een paar dagen later stopte er een koets voor de winkel. De koetsier sprong van de bok, opende het portier en klapte het trapje uit. Daarna stak hij zijn hand uit om een deftige dame steun te bieden bij het uitstappen. Ze had moeite om haar wijduitstaande rok door de smalle deur te proppen en door de torenhoge pruik die haar gezicht omlijstte moest ze ook nog eens diep bukken. Ze schreed naar binnen en nam, zonder dat het haar aangeboden was, plaats op een van de stoelen die achter in de winkel stonden.

‘Goedemorgen,’ zei mijn vader die gelijk uit de werkplaats kwam aanlopen. Zonder zijn groet te beantwoorden zei ze met een bekakte stem: ‘Wilt u die viool even uit de vensterbank halen? En kunt u dan ook een paar kaarsen aansteken zodat ik het instrument goed kan bekijken.’ De wenkbrauwen van mijn vader schoten omhoog. Een slecht teken.

‘U speelt viool?’ vroeg hij ijszig.

‘Nee, het is een geschenk voor mijn dochter. Zij is jong en moet het nog leren. Ik heb begrepen dat uw instrumenten tot de betere behoren, precies een juiste oefenviool.’

‘Die viool is niet te koop, mevrouw.’ Ik hield mijn adem in.

‘Ach kom. Alles is te koop. Geld speelt voor mij geen rol. Noem uw prijs.’ Mijn vader trok zijn schouders naar achteren, zijn rug rechter dan recht.

‘Ik zal u de winkel uit begeleiden, mevrouw.’ Tegelijkertijd bood hij zijn hand om de dame overeind te helpen. Met een snuif duwde ze die weg. Ze mompelde wat voor zich heen, iets van ‘onbehouwen kerel’ voor ze zich de winkel uitwerkte. De deur rinkelde in zijn sponningen.

‘Ze zou je verwaarlozen,’ zei mijn vader. ‘Ook haar lonkte enkel het feit dat ze een Strad in haar bezit zou hebben. Nee mijn meisje, ik wens je een betere toekomst.’